

Sygn. akt III AUa 815/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz
Sędziowie:	SSA Ewa Drzymała SSA Feliksa Wilk (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o rentę rodzinną

na skutek apelacji wnioskodawczyni A. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział VII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 lutego 2012 r. sygn. akt VII U 2461/11

I. z m i e n i a zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego i przyznaje A. Z. rentę rodzinną do dnia 30 czerwca 2013 r. ,

II. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz A. Z. kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 815/12

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 listopada 2012 roku.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 13 października 2011 roku,

którą organ rentowy wznowił wnioskodawczyni wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 października 2011 roku stwierdzając, iż świadczenie przysługuje do 30 czerwca 2012 roku.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawczyni, urodzona (...), od dnia 14 stycznia 2001 roku pobiera rentę rodzinną po zmarłym ojcu E. Z.. Decyzją z dnia 22 września 2011 roku organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni rentę rodzinną od dnia 1 października 2011 roku z uwagi na nienadesłanie aktualnego zaświadczenia potwierdzającego kontynuację nauki. Po dopełnieniu przez wnioskodawczynię formalności organ rentowy wznowił jej wypłatę świadczenia rentowego zaskarżoną decyzją z dnia 13 października 2011 roku informując, iż renta rodzina przysługuje jej do dnia 30 czerwca 2012 roku.

Sąd Okręgowy ustalił również, że wnioskodawczyni w czerwcu 2011 roku ukończyła europeistykę na Wydziale Stosunków Międzynarodowych UJ, natomiast od października 2011 roku podjęła naukę na dwuletnich uzupełniających magisterskich studiach dziennych II stopnia na Wydziale (...) na Uniwersytecie Jagiellońskim na kierunku (...). Planowy termin ukończenia tych studiów przypada w dniu 13 czerwca 2013 roku.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji przyjął, że odwołanie wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie. Przytaczając treść art. 65 ust. 1, art. 67 ust. 1 pkt 1 oraz art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) uznał, iż nie zostały spełnione przesłanki przedłużenia prawa do renty rodzinnej na okres po ukończeniu przez wnioskodawczynię 25 lat do zakończenia ostatniego roku studiów. Wnioskodawczyni w momencie ukończenia 25 roku życia tj. w dniu 2 czerwca 2012 roku nie będzie na ostatnim roku studiów, ale na przedostatnim roku dwuletnich uzupełniających studiów magisterskich, których termin zakończenia został wyznaczony na czerwiec 2013 roku. W tej sytuacji nie zachodzą przesłanki zastosowania art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którego celem jest zapewnienie renty rodzinnej tylko na czas ostatniego roku studiów i tylko ten okres może przedłużyć ochronę rentową po osiągnięciu przez studenta 25 lat życia.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, że wysunięte przez wnioskodawczynię żądanie zmierzające do przedłużenia jej prawa do renty rodzinnej do dnia 30 czerwca 2013 roku nie jest uzasadnione. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa, a wniesione od niej odwołanie podlega oddaleniu.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła wnioskodawczyni. Zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych polegający na wadliwym ustaleniu, iż nie spełnia przesłanek przyznania renty do dnia 30 czerwca 2013 roku, gdyż nie jest na ostatnim, a na przedostatnim roku studiów w sytuacji, gdy w dniu 2 czerwca 2012 roku osiągnie wiek 25 lat, a do dnia 30 czerwca 2012 roku uzyska absolutorium do wpisania na ostatni rok studiów oraz obrazę przepisów prawa materialnego tj. naruszenie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie przy ocenie przesłanek umożliwiających przedłużenie przysługującego wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej do czasu zakończenia ostatniego roku studiów w szkole wyższej. W oparciu o powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie świadczenia rentowego do dnia 30 czerwca 2013 roku oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, iż przed datą ukończenia 25 roku życia tj. przed dniem 2 czerwca 2012 roku zamierza zdać wszystkie egzaminy, które warunkują formalny wpis na II – ostatni rok studiów, a zatem jeszcze przed dniem 30 czerwca 2012 roku uzyska absolutorium uprawniające do posługiwania się mianem studentki II roku. Według stanu sprawy na dzień orzekania będzie spełniać przesłanki uzyskania świadczenia rentowego. Apelująca powołała się na stanowisko zaprezentowane w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt: I UK 265/05, którym stwierdzono, iż studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja wnioskodawczyni okazała się uzasadniona.

Przedmiotem sporu w rozpatrywanej sprawie było prawo wnioskodawczyni do renty rodzinnej w okresie od 1 lipca 2012 roku do 30 czerwca 2013 roku, co sprowadzało się do wyjaśnienia kwestii, czy świadczenie rentowe podlega przedłużeniu do czasu ukończenia ostatniego roku studiów w szkole wyższej na mocy art. 68 ust. 2 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na wstępie niniejszych rozważań należy odnotować, że co do zasady prawidłowość zaskarżonej decyzji organu rentowego jest oceniana według stanu rzeczy występującego w dacie jej wydania. W postępowaniu odwoławczym, będącym postępowaniem sądowym, nie można jednak pominąć reguły wyrażonej w art. 316 § 1 kpc, zgodnie z którą sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, co jest przejawem zasady aktualności orzeczenia sądowego, przy czym przez „stan rzeczy” należy rozumieć zarówno stan faktyczny, jak i prawny. Powyższa zasada odnosi się do sądów obu instancji, gdyż w systemie apelacyjnym instancja odwoławcza jest sądem merytorycznym, a nie tylko kontrolnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2006 roku, II CSK 153/05, LEX nr 192012). Potrzeba zastosowania zasady aktualności orzeczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych została dostrzeżona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2011 roku (I UK 331/10, LEX nr 811826), w którym stwierdzono, iż także w tego rodzaju sprawach pomiędzy złożeniem odwołania, a zamknięciem rozprawy stan sprawy może ulegać zmianom, a kwestia ta nie może zostać pominięta przy wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Możliwość przyznania świadczenia emerytalno – rentowego przy spełnieniu warunków niezbędnych do jego nabycia po wydaniu zaskarżonej decyzji znajduje również potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998 roku (II UKN 555/97, OSNAPiUS 1999 nr 5, poz. 181) oraz z dnia 20 maja 2004 roku (II UK 395/03, OSNP 2005 nr 3, poz. 43).

W rozpatrywanej sprawie wnioskodawczyni spełniła przesłanki uzasadniające przedłużenie prawa do renty rodzinnej do czasu ukończenia ostatniego roku studiów w szkole wyższej po wydaniu zaskarżonej decyzji organu rentowego oraz po zamknięciu rozprawy przed Sądem Okręgowym. W chwili wydania zaskarżonej decyzji oraz w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji nie była studentem ostatniego roku studiów wyższych, niemniej jednak stan faktyczny będący podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w postępowaniu apelacyjnym uległ zmianie. Z przedłożonego w postępowaniu przed Sądem II instancji zaświadczenia wystawionego przez Uniwersytet Jagielloński w dniu 28 maja 2012 roku wynika, iż wnioskodawczyni po zaliczeniu egzaminów uzyskała wpis na kolejny, drugi, a zarazem ostatni rok studiów przypadający w latach 2012 – 2013. Przed ukończeniem 25 życia, co miało miejsce 2 czerwca 2012 roku, posiadała zatem status studenta ostatniego roku studiów wyższych, co uzasadnia przedłużenie prawa do renty rodzinnej na kolejny rok akademicki tj. okres od 30 czerwca 2013 roku (zgodnie z wnioskiem skarżącej). Sąd Apelacyjny w całości podziela pogląd prawny sformułowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 roku (I UK 265/05, Pr.Pracy 2006/7-8/53), przytoczony również w apelacji, iż studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów. Ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię. Rozpoczęcie i ukończenie poszczególnych semestrów i lat studiów konkretnych studentów, chociażby w przypadku indywidualnego toku studiów, nie musi się bowiem zbiegać się z okresem nauki obowiązującym ogół studentów. Regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student. Skoro zatem wnioskodawczyni została przez uczelnię wyższą wpisana na ostatni rok studiów - stosownie do unormowań regulaminu obowiązującego w tej placówce dydaktycznej - przed ukończeniem 25 roku życia, to należy przyjąć, iż w dacie osiągnięcia tego wieku była już studentką ostatniego roku studiów.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał, że istnieją podstawy do przyznania wnioskodawczyni renty rodzinnej na okres do zakończenia nauki na ostatnim roku studiów wyższych do 30 czerwca 2013 roku. Uwzględniając stan sprawy występujący w dacie zamknięcia rozprawy przed Sądem II instancji zostały spełnione przesłanki z art.68 ust.2 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uzasadniające przedłużenie prawa do świadczenia rentowego.

Z uwagi na fakt, iż warunki przedłużenia renty rodzinnej zaktualizowały się w postępowaniu apelacyjnym nie stwierdzono odpowiedzialności organu rentowego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art.118 ust.1 a ww. ustawy.

W tym stanie rzeczy, uwzględniając apelację, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawczyni rentę rodzinną do dnia 30 czerwca 2013 roku, orzekając na podstawie art.386 § 1 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono na mocy art.108 § 1 kpc oraz art.98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 12 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 z późn. zm.), uwzględniając uiszczoną przez wnioskodawczynię opłatę sądową od apelacji.